

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АПЕЛАЦИОНИ СУД У НИШУ
5Кж.1.бр.1008/16
29.09.2016. године
Н И Ш

АПЕЛАЦИОНИ СУД У НИШУ у већу састављеном од судија Братислава Крстића, председника већа, Весне Стевановић и Ивана Булатовића, чланова већа, са судијским помоћником Миланом Жикићем, записничарем, у кривичном предмету против оптужених АА из ..., ББ из ... и ВВ из Краљевине Шведске са пребивалиштем у ..., због кривичног дела трговина људима из чл.388. ст.3. у вези ст.1. КЗ у вези чл.33. КЗ, одлучујући о жалбама Вишег јавног тужиоца у Нишу и браниоца оптуженог ВВ, Момчила Ковачевића, адвоката у Нишу, изјављеним против пресуде Вишег суда у Нишу 4К.бр.93/12 од 22.03.2016. године, на седници већа одржаној на основу чл.446. ст.1. у вези чл.447. ст.1. и 2. ЗКП, у присуству оптужених ББ и његовог браниоца адвоката Станимира Ђурића, оптуженог АА и његовог браниоца адвоката Филипа Домазета и браниоца оптуженог ВВ, адвоката Момчила Ковачевића, а у одсуству уредно обавештеног Апелационог јавног тужиоца у Нишу и оптуженог ВВ дана 29.09.2016. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

УСВАЈАЈУ СЕ жалбе Вишег јавног тужиоца у Нишу и браниоца оптуженог ВВ из Краљевине Шведске, са пребивалиштем у ..., **УКИДА** пресуда Вишег суда у Нишу 4К.бр.93/12 од 22.03.2016. године и предмет враћа првостепеном суду на поновни поступак и одлучивање.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Нишу 4К.бр.93/12 од 22.03.2016. године оптужени ВВ, оглашен је кривим због кривичног дела трговина људима из чл.388. ст.3. у вези ст.1. КЗ у вези чл.33. КЗ и осуђен на казну затвора у трајању од пет година, у коју казну се има урачунати и време проведено у притвору од 08.07.2015. године до 22.03.2016. године, као и време проведено у екстрадиционом притвору у Краљевини Шведској у периоду од 11.12.2014. године до 08.07.2015. године, одлучено је да трошкови кривичног поступка падају на терет оптуженог ВВ, сходно

одредби чл.264. ст.1. ЗКП. Оштећена ГГ је ради остваривања имовинскоправног захтева упућена на парнични поступак сходно одредби чл.258. ст.4. ЗКП. Ставом другим изреке, оптужени АА и ББ на основу одредбе чл.423. тач.2. ЗКП, ослобођени су од оптужбе да су учинили кривично дело трговина људима из чл.388. ст.3. у вези ст.1. КЗ у вези чл.33. КЗ, те одлучио да трошкови кривичног поступка у односу на ове оптужене падају на терет буџетских средстава суда у смислу одредбе чл.265. ст.1. ЗКП, а оштећена ГГ ради остваривања имовинскоправног захтева упућена на парнични поступак у смислу одредбе чл.258. ст.3. ЗКП.

Против наведене пресуде жалбу је изјавио Виши јавни тужилац у Нишу, због битних повреда одредаба кривичног поступка из чл.438. ст.2. тач.2. ЗКП, због погрешног утврђеног чињеничног стања из чл.440. ЗКП, због погрешне примена кривичног закона из чл.439. тач.2. и због одлуке о кривичној санкцији из чл.441. ст.1. са предлогом да Апелациони суд у Нишу у односу на оптуженог ВВ преиначи првостепену пресуду у ст.1. и осуди га на казну затвора у дужем трајању а да наведену пресуду у ст.2. изреке, у односу на оптужене АА и ББ, укине и у том делу врати предмет првостепеном суду на поновно суђење.

Жалбу је изјавио и бранилац оптуженог, ВВ, Момчило Ковачевић адвокат у Нишу, из свих законских разлога, са предлогом да другостепени суд усвоји жалбу, укине побијану пресуду и притвор и предмет врати на поновни поступак и одлуку, или да оптуженог ослободи од оптужбе. Предложио је и укидање притвора и замену истог за већ примењивану меру кућног притвора на адреси у Замолио је суд да њега и оптуженог обавести о времену и месту одржавања седнице већа. Овај бранилац поднео је и одговор на жалбу Вишег јавног тужиоца у Нишу којим је предложио одбијање ове жалбе као неосноване.

Одговор на жалбу Вишег јавног тужиоца поднео је бранилац оптуженог ББи, Станимир Ђурић адвокат у Нишу, којим је предложио да се жалба тужиоца одбије као неоснована, првостепена пресуда потврди а да он и оптужени буду обавештени о седници већа. Тражио је трошкове другостепеног поступка.

Одговор на жалбу тужиоца поднео је и бранилац опт. АА, Владимир Домазет адвокат у Нишу, у коме је предложио да Апелациони суд у Нишу закаже јавну седницу о којој ће га обавестити ради присуства и на којој ће жалбу Вишег јавног тужиоца одбити као неосновану и потврдити пресуду Вишег суда у Нишу.

Списи предмета достављени су Апелационом јавном тужиоцу у Нишу, који је дописом Ктж.бр.1099/16 од 30.08.2016. године предложио да се уважи жалба јавног тужиоца, пресуда преиначи у ставу један изреке и оптужени ВВ осуди на казну затвора у дужем трајању, а да се иста пресуда у ставу два изреке, у односу на оптужене АА и ББ укине и предмет врати истом суду на поновно суђење.

У смислу чл.447. Законика о кривичном поступку, веће овог суда је заказало седницу већа и исту одржало дана 29.09.2016. године у присуству оптужених ББ и његовог браниоца адвоката Станимира Ђурића, оптуженог АА и његовог браниоца

адвоката Филипа Домазета и браниоца оптуженог ВВ, адвоката Момчила Ковачевића, а у одсуству уредно обавештеног Апелационог јавног тужиоца у Нишу и оптуженог ВВ, који није приведен на седницу већа јер је веће на седници одржаној 06.09.2016. године, одлучило да његово присуство не би било од користи за разјашњење ове кривично правне ствари.

Након седнице већа Апелациони суд је побијану пресуду испитао у смислу чл.451. Законика о кривичном поступку у оквиру основа, дела и правца побијања истакнутих у жалбама, па је након разматрања целокупних списа предмета, заједно са побијаном пресудом и изјављеним жалбама, а имајући у виду и одговоре на жалбу јавног тужиоца које су дали браниоци оптужених и изјашњење Апелационог јавног тужиоца у Нишу из поменутог поднеска, нашао да су жалбе основане.

Жалбом браниоца оптуженог ВВ основано се указује на битне повреде одредаба кривичног поступка из чл.438. ст.1. тач.11. и чл.438. ст.2 тач.2. Законика о кривичном поступку.

С тим у вези, овом жалбом се истиче да је изрека пресуде у ставу првом, у осуђујућем делу, у односу на оптуженог ВВ неразумљива као и да у погледу кривичне одговорности овог оптуженог пресуда не садржи јасне разлоге о свим одлучним чињеницама, а пре свега у погледу намере овог оптуженог да радњама описаним у изреци првостепене пресуде успостави ропски однос над оштећеном и у погледу постојања битног елемента овог кривичног дела и то ропског односа над оштећеном малолетном ГГ, који у конкретном случају није ни описан ни образложен, нити по ставу жалбе из стања доказа у списима произилази да је дошло до успостављања таквог односа, иако је оштећена дуже време боравила у стану овог оптуженог, јер су радње оптуженог у складу са обичајима, те његово понашање нема обележја криминалне активности.

Разматрајући изнете наводе жалбе овај суд је имао у виду да је одредбом чл.388. ст.1. Кривичног законика прописано да кривично дело трговина људима чини онај ко силом или претњом, довођењем у заблуду или одржавањем у заблуди, злоупотребом овлашћења, поверења, односа зависности, тешких прилика другог, задржавањем личних исправа или давањем или примањем новца или друге користи, врбује, превози, пребацује, предаје, продаје, купује, посредује у продаји, сакрива или држи друго лице, а у циљу експлоатације његовог рада, принудног рада, вршења кривичних дела, проституције или друге врсте сексуалне експлоатације, просјачења, употребе у порнографске сврхе, успостављања ропског или њему сличног односа, ради одузимања органа или дела тела или ради коришћења у оружаним сукобима.

Између осталих, међународни правни документи који регулишу ову материју, самим тим и постојање ропског односа су и Конвенција Уједињених нација против транснационалног организованог криминала, са допунским протоколима, Протоколом за превенцију, сузбијање и кажњавање трговине људским бићима, нарочито женама и децом, Протоколом против кријумчарења миграната копном, морем и ваздухом и други.

У смислу чл.4. Конвенције се радње врбовање, превоз, премештање, сакривање или прихват лица уз примену претње или силе или других облика принуде, отмице, преваре, обмане, злоупотребе овлашћења или стања угрожености или давање или примање новчаних средстава или друге користи ради добијања пристанка лица које има контролу над другим лицем врши се у циљу искоришћавања. Искоришћавање у смислу ове одредбе Конвенције треба да укључи искоришћавање проституције других лица или друге облике сексуалног искоришћавања, присиљан рад или пружање услуга, служење, ропство или праксу сличну ропству или вађење људских органа.

У сваком случају, из цитиране одредбе чл.388. Кривичног законика РС произилази да за постојање кривичног дела трговина људима није довољно да учинилац изврши једну или више од таксативно набројаних радњи извршења, већ је неопходно да се исте преузимају у циљу који је такође прецизно описан у тој законској одредби.

У конкретном случају, у оптужном акту јавног тужиоца као циљ предузимања радњи оптужених наведено је успостављање ропског односа над оштећеном.

У погледу радње извршења за постојање овог кривичног дела неопходно је такође постојање свести учиниоца о томе да је циљ активности чије се остварење жели експлоатација на неки од законом прописаних начина, тако да за постојање овог кривичног дела наведене радње извршења морају бити предузете у циљу експлоатације.

Ово стога што су експлоатација као намера и циљ предузетих радњи и средстава извршења битан елемент овог кривичног дела, који га разликује од неких других кривичних дела.

С обзиром да је оштећена ГГ указала на то да је била принуђена да у кући оптуженог обавља кућне послове, овај суд је имао у виду и да експлоатација рада подразумева постојање околности које указују да се исти обавља под условима који су супротни принципу поштовања људског достојанства, телесног и психичког интегритета, здравља, оних који су у великој несразмери са условима других лица која обављају исте или сличне послове, а што се тиче посебно тешких услова рада, увредљивих и злостављајућих околности које су у супротности са људским достојанством.

Имајући у виду да је оптуженима стављено на терет да су наведене радње предузели у циљу успостављања ропског односа према оштећеној малолетној ГГ, при утврђивању да ли постоји експлоатација у циљу ропства, првостепени суд је морао да са више пажње цени и исказ оштећене и казивања свих саслушаних лица која су се изјашњавала на околности боравка оштећене у кући оптуженог ВВ.

При утврђивању те одлучне чињенице, према одредбама међународних

конвенција мора се имати у виду да ропство подразумева статус или стање лица над којим се спроводе неки или сви облици моћи који произилазе из права власништва, о чему говори Женевска Конвенција о ропству из 1926. године, допунска Конвенција о укидању ропства, трговине робовима и института и односа сличних ропству из 1956. године и други, при чему се под ропством подразумева и обележавање или на други начин означавања роба или лица у потчињеном статусу да би се указало на његов статус, односно стање зависности лица које је на незаконит начин приморано или присиљено од стране другог лица да пружа било какве услуге том лицу или другим лицима.

Првостепени суд је пропустио да приликом утврђивања одлучне чињенице која се тиче постојања или непостојања ропског односа цени околност да се је оштећена удала и након организоване свадбене прославе, живела у стану са својим невенчаним супругом и његовом породицом, као снаја, уз сагласност њихових родитеља, па се жалбом браниоца с правом поставља питање о каквом се ропском односу у конкретном случају ради.

На основу стања доказа из списка предмета, пре свега исказа оштећене, произилази да је оштећена била незадовољна својим статусом у кући, у којој је живела са својим невенчаним супругом и његовом породицом, што је била у обавези да ради кућне послове, спрема оброке и чисти, носи дугачке сукње и није могла да из куће излази сама, да се због тога пожалила супрузи ВВ говорећи да није задовољна својим статусом и положајем због обавеза које су јој наметнули и да јој је она одговорила да су код њих такви обичаји, а да је удајом очекивала да иде у бољи живот и да је желела да мало „проживи“.

Притом, овај суд је имао у виду да, иако је као снаја оптуженог ВВ, оштећена у кући овог оптуженог боравила од 30.10.2011. године до 28.01.2012. године, оптуженом ВВ се ставља на терет да је оштећену у свом стану, у циљу успостављања ропског односа држао само последњих шест дана, након њеног покушаја да побегне из стана, при чему ни оштећена није указала на то да се за тих шест дана, осим што је добила батине, променило нешто у односу на период њеног ранијег боравка у тој кући у погледу околност које би могле представљати ропски однос, а у смислу закључавања стана који је иначе увек био закључан, као и онда када је она откључала врата и изашавши из стана отишла у библиотеку да се путем интернета јави својој породици, у смислу околности да су њене путне исправе биле код ВВ, у вези са којом околношћу је овај оптужени потврдио да су код њега биле не само његове већ и путне исправе његове супруге, све њихове деце, па и путне исправе оштећене, као њихове малолетне снаје која у Шведској још увек није била пријављена.

Код оваквог стања ствари, без обзира на чињеницу колико је и коме новца укупно дао ВВ и да ли се такво давање тиче само реалних захтеваних трошкова свадбене прославе, превоза оштећене до Шведске, прибављања путних исправа за оштећену, обичаја да се помогне породица младе и слично или не, нејасно је како је првостепени суд утврдио да је оптужени ВВ радње описане у изреци првостепене пресуде предузео у циљу успостављања ропског односа над

оштећеном, јер о наведеном побијана пресуда не садржи јасне разлоге, а ради се о битном елементу овог кривичног дела.

У смислу чл.419. ст.2. Законика о кривичном поступку, суд је дужан да на основу савесне оцене сваког доказа појединачно и у вези са осталим доказима изведе закључак о извесности постојања одређене чињенице, а у смислу одредбе чл.16. ст.2. истог Законика, да непристрасно оцени изведене доказе и да на основу њих са једнаком пажњом утврди чињенице које терете или иду у корист оптуженом, а ст.4. те законске одредбе даје овлашћење суду да одлуку заснује само на чињеницама у чију је извесност уверен. Предмет доказивања, у смислу чл.83. ст.1. и 2. ЗКП, су чињенице које чине обележја кривичног дела или од којих зависи примена неке друге одредбе кривичног закона и чињенице од којих зависи примена одредаба кривичног поступка.

Због наведених битних повреда одредаба кривичног поступка, на које се основано указује жалбом браниоца оптуженог, за сада се ни правилност утврђеног чињеничног стања нити примене закона са сигурношћу не могу испитати, па је пресуда у осуђујућем делу морала бити укинута. С обзиром да се и жалбом јавног тужиоца указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из чл.438. ст.2. тач.2. ЗКП, која се тиче недостатака јасних разлога о одлучним чињеницама, као и да се ради о јединственом догађају, у односу на сву тројицу оптужених, Апелациони суд је првостепену пресуду укинуо у целости и то и у односу на оптужене АА и ББ.

У поновном поступку првостепени суд ће отклонити недостатке на које је указано овим решењем тиме што ће извести све релевантне доказе и њиховом поновном, правилном оценом, поуздано утврдити да ли су оптужени предузели радње које им се оптужницом стављају на терет, а посебно у ком циљу су исте евентуално предузели, дакле, да ли је циљ предузимања тих радњи био успостављање ропског односа, за шта се терете, да ли из самог описа тог ропског односа, из диспозитива оптуженог акта и стања доказа произилази да је доказано да је циљ истих био успостављање ропског односа над малолетном оштећеном, те ће у смислу чл.428. ст.8. ЗКП у образложењу пресуде изнети чињенице које је утврдио, из којих разлога их узима за доказане или недоказане и о томе дати оцену веродостојности противречних доказа, којим разлозима се руководио при решавању правних питања и примени одређених одредаба закона на оптужене и кривично дело.

Притом, у поновном поступку првостепени суд ће имати у виду и остале наводе жалби о којима овде није било више речи, а посебно наводе жалбе браниоца оптуженог који се тичу обавезе прибављања сагласности од Републичког јавног тужиоца у смислу чл.8. Кривичног законика за кривично гоњење оптуженог ВВ у вези са извршењем кривичног дела у Краљевини Шведској.

Са свега изложеног, а на основу чл.457. ЗКП, Апелациони суд је одлучио као у изреци овог решења.

АПЕЛАЦИОНИ СУД У НИШУ, дана 29.09.2016. године, 5 Кж1.бр.1008/16.

Записничар- судијски помоћник
Милан Жикић,с.р

Председник већа-судија
Братислав Крстић,с.р.

Тачност преписа потврђује
управитељ судске писарнице